

**Oponentský posudek na bakalářskou práci:
Proměny vnímání ženského výročního rituálu Sumalyak v Uzbekistánu**

Vypracovala: Lola Madyarova

Bakalářská práce se zabývá zkoumáním rituálu sumalyak, který tvoří součást oslav Nourúzu/Nowruz neboli svátků „nového roku“/jara. Nourúz je součástí seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO zapsaný v případě mnoha států; za svou vlastní národní tradici jej považuje nejen kavkazský Ázerbájdžán, ale i střeadoasijské státy, Indie, Pákistán, Afghánistán, Irán nebo Irák. Rituál Sumalyak byl v tomto kontextu zřejmě původně ženskou záležitostí; autorka práce se nicméně zaměřila na jeho vnímání a současné proměny nejen z hlediska generačního, ale i z hlediska genderu, přičemž si položila i otázky o možnosti dalšího zachování tohoto rituálu, jeho předávání, případné medializace atp.

Autorka v historickém exkurzu poukazuje na to, že oslavy Nourúzu podléhaly omezením a dost možná i četným transformacím nejen pod vlivem nástupu radikálního šíitského islámu (Írán), ale i sovětského režimu (střeadoasijské republiky). Perspektiva detailnějšího srovnání průběhu rituálu Sumalyak mezi Kazachstánem a Uzbekistánem se jeví jako velmi vhodná, neboť přispívá k rozšíření diskursu „hranice“ (v tomto případě hranice perského vlivu a vlivu „kultury stepí“).

V praktické části bakalářské práce využila autorka metodu zúčastněného pozorování a hloubkové rozhovory s ženami, jež sumalyak coby rituální pokrm připravují a účastní se Sumalyaku coby celonočního rituálu, doprovázeného hudbou a tanci. Rituál vnímaný původně zřejmě jako čistě ženská záležitost naznačuje své souvislosti s plodností a prosperitní magií, ačkoli jeho funkce se časem proměňovala a dnes z procesu přípravy nejsou vyloučeni – vzhledem k profesionalizaci tradice – ani muži. Zajímavý je důraz na rodinnou tradici a na jednotlivé legendy, které se k vaření sumalyaku váží, včetně věštění pomocí obrazce na povrchu nápoje nebo pověst o nutnosti napít se ze sedmi různých hrnců.

Veškeré své úvahy autorka doplňuje četnými citacemi z odborné literatury a konfrontuje je se závěry vlastního výzkumu. Závěrečný diskurs o strategiích udržení této tradice do budoucna by zasloužil rozšíření.

Autorka postupovala při vypracování samostatně a využila – dle zásad akademické práce – primární zdroje i četné tituly sekundární literatury. Závěrem lze konstatovat, že bakalářská práce odpovídá požadavkům kladeným na tento typ práce.

Práci doporučuji k obhajobě,

Hodnotím: A (výborně)

Petra Košťálová

V Praze dne 5.6. 2024

Doc. PhDr. Petra Košťálová, Ph.D.

Ústav etnologie, střeadoevropských a balkánských studií (UESEBS)

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

nám. Jana Palacha 1/2, 116 38 Praha 1

E: petra.kostalova@ff.cuni.cz

W: kjbs.ff.cuni.cz